UNIVERSITÄTS BIBLIOTHEK WUPPERTAL
BERGISCHE UNIVERSITÄT WUPPERTAL

Universitätsbibliothek Wuppertal

L.ANNAEI || SENECAE || Tragoediae.|| EDITAE EMENDA-||TIORES STVDIO || Georgii Fabricii || Chemnicensis.|| (LVCTATII GRAM-||MATICI ANTIQVI,IN || SENECAE TRAGOEDIAS || Periochae.||)

Seneca, Lucius Annaeus <Philosophus>

Leipzig, [1566]

Hercules furens. Tragoedia I.

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.
Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

urn:nbn:de:hbz:468-1-694

Visual Library

L. ANN. SENECAE
Hercules furens.

TRAGOEDIA I.

PERSONAE

Iuno — Megara
Amphitryon — Lycus
Hercules — Theseus.

ACTVS PRIMVS.

IVNO.

Trimetri Iambici.

SOror Tonantis (hoc enim solum mihi
Nomen relictum est) semper alienum Iouem,
Ac templa summi vidua deserui ætheris,
Locumq;, cælo pulsa, pellicibus dedi.
Tellus colenda est, pellices cœlum tenent.
Hinc Arctos alta parte glacialis poli
Sublime classes sidus Argolicas agit:
Hinc, qua tepente vere laxatur dies,
Tyriæ per vndas vector Europæ nitet:
Illinc timendum ratibus ac ponto gregem
Passim vagantes exerunt Atlantides.
Fera coma hinc exterret Orion deos,
Suasq; Perseus aureus stellas habet.
Hinc clara gemini signa Tyndaride micant,
Quibusq; natis mobilis tellus stetit.

Nec ipse tantùm Bacchus, aut Bacchi parens,
Adiere superos, nèqua pars probro vacet,
Mundus puellæ serta Cnossiacæ gerit.
Sed vetera serò querimur, vna me fera
Thebana, nuribus sparsa tellus impijs
Quoties nouercam fecit? ascendat licet,
Meumq; victrix teneat Alcmene locum,
Pariterq; natus astra promissa occupet,
In cuius ortu mundus impendit diem,
Tarduſq; Eoo Phœbus effulsit mari,
Retinere mersum iussus Oceano iubar.
Non sic abibunt odia, viuaces aget
Violentus iras animus, & sæuus dolor
Aeterna bella pace sublata geret.
Quæ bella? quicquid horridum tellus creat
Inimica, quicquid pontus, aut aër tulit
Terribile, dirum, pestilens, atrox, ferum,
Fractum atq; domitum est, superat & crescit ma-
Iraq; nostra fruitur, in laudes suas (lis,
Mea vertit odia, dura nimis sæua impero.
Patrem probauit inde, quà lucem premit
Aperitq; Tethys, quà ferens Titan diem
Binos propinqua tingit Aethiopas face.
Indomita virtus colitur, & toto Deus
Narratur orbe: monstra iam desunt mihi,
Minorq; labor est Herculi iussa exequi,
Quàm mihi, iubere: lætus imperia excipit.
Quæ fera tyranni iussa violento queant
Nocere iuueni? nempe pro telis gerit,

Quæ

Quæ timuit, & quæ fudit: armatus venit
Leone & hydra: nec satis terræ patent,
Effregit ecce limen inferni Iouis,
Et opima victi regis ad superos refert.
Parum est reuerti, fœdus vmbrarum perit.
Vidi ipsa, vidi nocte discussa inferûm,
Et Dite domito, spolia iactantem patri
Fraterna, cur non vinctum & oppressum trahit
Ipsum cathenis, paria sortitum Ioui?
Ereboq; capto potitur, & retegit Styga?
Patefacta ab imis manibus retrò via est,
Et sacra diræ mortis in aperto iacent.
At ille, rupto carcere vmbrarum, ferox
De me triumphat, & superbifica manu
Atrum per vrbes ducit Argolicas canem.
Viso labantem Cerbero vidi diem,
Pauidumq; solem: me quoq; inuasit tremor,
Et terna monstri colla deuicti intuens,
Timui imperasse: leuia sed nimium queror.
Cœlo timendum est, regna ne summa occupet,
Qui vicit ima, sceptra præripiet patri,
Nec in astra lenta veniet, vt Bacchus, via:
Iter ruina quæret, & vacuo volet
Regnare mundo: robore expenso tumet,
Et posse cœlum viribus vinci suis,
Didicit ferendo: subdidit mundo caput,
Nec flexit humeros molis immensæ labor,
Mediusq; collo sedit Herculeo polus,
Immota ceruix sidera & cœlum tulit,

Et me

Et me prementem quærit ad superos viam.
Perge ira, perge, & magna meditantem opprime,
Congredere, manibus ipsa iam lacera tuis.
Quid tanta mandas odia? discedant feræ,
Ipse imperando fessus Eurystheus vacet.
Titanas ausos rumpere imperium Iouis
Emitte, Siculi verticis laxa specum.
Tellus gigante Doris excusso tremens
Supposita monstri colla terrifici leuet,
Sublimis alias luna concipiat feras.
Sed vicit ista, quæris Alcidæ parem?
Nemo est, nisi ipse bella iam secum gerat.
Adsint ab imo Tartari fundo excitæ
Eumenides, ignem flammeæ spargant comæ,
Viperea sæuæ verbera incutiant manus.
I nunc superbe, cœlitum sedes pete.
Mouenda iam sunt bella, claresçit dies.
Humana temne: iam Styga & manes ferox
Fugisse credis? hic tibi ostendam inferos.
Reuocabo in alta, conditam caligine
Vltra nocentum exilia, discordem deam,
Quâ mugit ingens montis oppositi specus,
Educam, & imo Ditis è regno extrahã.
Quicquid relictum est, veniat inuisum scelus,
Suumq; lambens sanguinem impietas ferox,
Errorq;, & in sè semper armatus furor.
Hoc hoc ministro noster vtatur dolor.
Incipite famulæ Ditis, ardentem incitæ
Concutite pinum, & agmen horrendum anguibus

Mega-

Megæra ducat, atque luctifica manu
Vastam rogo flagrante corripiat trabem.
Hoc agite, pœnas petite violatæ Stygis.
Concutite pectus, acrior mentem excoquat,
Quàm qui caminis ignis Aetneis furit:
Vt possit animo captus Alcides agi,
Magno furore percitus, nobis prius
Insaniendum est, Iuno cur nondum furit?
Me me sorores mente deiectam mea
Versate primam: facere si quicquam apparo
Dignum nouerca, iam odia mutentur mea.
Natos reuersus videat incolumes, precor,
Manuq; fortis redeat: inueni diem,
Inuisa quo nos Herculis virtus iuuet.
Me pariter & se vincat, & cupiat mori
Ah inferis reuersus: hoc prosit mihi,
Ioue esse genitum: stabo, & vt certo exeant
Emissa neruo tela, librabo manum,
Regam furentis arma, pugnanti Herculi
Tandem fauebo, scelere perfecto, licet
Admittat illas genitor in cœlum manus.

CHORVS.

Anapæstici.

Iam rara micant sidera prono
Languida mundo, nox victa vagos
Contrahit ignes, luce renata
Cogit nitidum Phosphoros agmen.
Signum celsi glaciale poli,

Septem

Septem ſtellis Arcades vrſæ
Lucem verſo temone vocant.
Iam cæruleis euectus equis
Titan, ſummum proſpicit Oetam,
Iam Cadmæis inclita baccis
Aſperſa die dumeta rubent,
Phœbiq; fugit reditura ſoror.
Labor exoritur durus, & omnes
Agitat curas, aperitq; domos
Paſtor, gelida cana pruina
Grege dimiſſo pabula carpit.
Ludit prato liber aperto
Nondum rupta fronte iuuencus,
Vacuæ reparant vbera matres,
Errat curſu leuis incerto
Molli petulans hœdus in herba.
Pendet ſummo ſtridula ramo,
Pennasq; nouo tradere ſoli
Geſtit querulos inter nidos
Thracia pellex, turbaq; circum
Confuſa ſonat, murmure miſto
Teſtata diem, carbaſa ventis
Credit, dubius nauita vitæ,
Laxos aura complente ſinus.
Hic exeſis pendens ſcopulis,
Aut deceptos inſtruit hamos:
Aut ſuſpenſus ſpectat preſſa
Præmia dextra, ſentit tremulum
Linea piſcem: hæc innocuæ

Quibus

Quibus est vitæ tranquilla quies,
Et læta suo paruoq; domus,
Spes & in agris. al. magnis Vrb. c. t. m. T. m. s. s. G. s.
Turbine magno spes sollicitæ
Vrbibus errant, trepidiq; metus.
Ille superbos aditus regum,
Duraseq; fores, expers somni
Colit: hic nullo fine beatus
Componit opes, gazis inhians,
Et congesto pauper in auro est.
Illum populi fauor attonitum,
Fluctuq; magis mobile vulgus,
Aura tumidum voluit inani. al. tollit. L.
Hic clamosi rabiosa fori Cauirig
Iurgia vendens improbus, iras
Et verba locat: nouit paucos
Secura quies, qui velocis
Memores æui, tempora nunquam
Reditura tenent. dum fata sinunt,
Viuite læti: properat cursu
Vita citato, volucriq; die
Rota præcipitis vertitur anni.
Duræ peragunt pensa Sorores,
Nec sua retrò fila reuoluunt.
At gens hominum fertur rapidis
Obuia fatis, incerta sui.
Stygias vltrò quærimus vndas.
Nimium Alcide pectore forti
Properas mœstos visere manes:
Certo venient ordine Parcæ. Nulli

Certo veniunt ordine Parcæ.
Nulli iusso cessare licet,
Nulli scriptum proferre diem.
Recipit populos vrna citatos.
Alium multis gloria terris
Tradat, & omnes fama per vrbes
Garrula laudet, cœloq; parem
Tollat, & astris, alius curru
Sublimis eat: me mea tellus »
Lare secreto, tutoq; tegat. »
Venit ad pigros cana senectus, »
Humiliq; loco, sed certa, sedet »
Sordida paruæ fortuna domus. »
Altè virtus animosa cadit. »
Sed mœsta venit crine soluto
Megara, paruum comitata gregem,
Tarduſq; senio graditur Alcidæ parens.

ACTVS SECVNDVS.

MEGARA.

O' magne Olympi rector, & mundi arbiter
Iam statue tandem grauibus ærumnis modum,
Finemq; cladi: nulla lux vnquam mihi
Secura fulsit, finis alterius mali
Gradus est futuri: protinus reduci nouus
Paratur hostis, antequam lætam domum
Contingat, aliud iussus ad bellum meat,
Nec vlla requies, tempus aut vllum datur,
Nisi dum iubetur: sequitur apprimè statim
Infesta Iuno, nunquid immunis fuit

Infan-

Infantis ætas? monstra superauit prius,
Quàm nosse posset. gemina cristati caput
Angues ferebant ora, quos contra obuius
Reptauit infans, igneos serpentium
Oculos, remissò pectore ac placido intuens,
Arctos serenis vultibus nodos tulit,
Et tumida tenera guttura elidens manu,
Præluſit Hydræ: Mænali pernix fera,
» *Multo decôrum præferens auro caput*
» *Depræsa cursu est. maximus Nemeæ timor*
» *Gemuit lacertis pressus Herculeis leo.*
» *Quid stabula memorem dira Bistonij gregis,*
» *Suisq; regem pabulum armentis datum?*
» *Solitumq; densis hispidum Erymanthi iugis*
» *Arcadia quatere nemora Mænalium suem?*
Taurumq; centum non leuem populis metum?
Inter remotos gentis Hesperiæ greges
Pastor triformis littoris Tartessij
Peremptus, acta est præda ab occasu vltimo,
Notum Cithæron pauit Oceano pecus.
Penetrare iussus solis æstiui plagas,
Et adusta medius regna quæ torret dies,
Utrinq; montes soluit abrupto obice,
Etiam ruenti fecit Oceano viam.
Posthæc adortus nemoris opulenti domos,
Aurifera vigilis spolia serpentis tulit.
Quid sæua Lernæ monstra, numerosum malum,
Non igne demum vicit, & docuit mori?
Solitasq; pinnis condere obductis diem,

Petijt ab ipsis nubibus Stymphalidas.
Non vicit illum cœlibis semper tori
Regina gentis vidua Thermodontiæ.
Nec ad omne clarum facinus audaces manus
Stabili fugauit turpis Augiæ labor.
Quid ista prosunt? orbe defenso caret.
Sensere terræ pacis auctorem suæ
Abesse terris: prosperum ac felix scelus, „
Virtus vocatur, sontibus parent boni. „
Ius est in armis, opprimit leges timor. „
Ante ora vidi nostra truculenta manu
Gnatos paterni cadere regni vindices,
Ipsamq; Cadmi nobilis stirpem vltimam
Occidere. vidi regium capitis decus
Cum capite raptum: quis satis Thebas fleat?
Ferax deorum terra, quem dominum tremit?
E' cuius aruis, eq; fœcundo sinu
Stricto iuuentus orta cum ferro stetit,
Cuiusq; muros, natus Amphion Ioue,
Struxit canoro saxa modulatu trahens.
In cuius vrbem non semel diuûm parens
Cœlo relicto vênit: hæc quæ cœlites
Recepit, & quæ fecit, & (fas sit loqui)
Fortasse faciet, sordido premitur iugo
Cadmea proles, atq; Ophionius cinis.
Quò rẽcidistis? tremitis ignauum exulem,
Suis carentem finibus, nostris grauem?
Qui scelera terra, quiq; persequitur mari,
Ac sæua iusta sceptra confregit manu?

Nunc

Nunc ſeruit abſens, fertq; quæ fieri vetat,
Tenetq; Thebas exul Herculeas Lycus?
Sed non tenebit: aderit, & pœnas petet,
Subitusq; ad aſtra emerget: inueniet viam,
Aut faciet: adſis ſoſpes, & remees tuis, l. precer
Tandemq; venias victor ad victam domum.
Emerge coniux, atque depulſas manu l. dispulſis manu
Abrumpe tenebras: nulla ſi vetito via,
Iterq; clauſum eſt, orbe diducto redi.
Et quicquid atra nocte poſſeſſum latet,
Emitte tecum: dirutis qualis iugis,
Præceps citato flumini quærens iter,
Quondam dediſti, ſciſſa cùm vaſto impetu
Patuere Tempe, pectore impulſus tuo
Huc mons, & illuc cecidit, & rupto aggere
Noua cucurrit Theſſalus torrens via.
Talis parentes, liberos, patriam petens
Erumpe, rerum terminos tecum afferens,
Et quicquid auida tot per annorum gradus
Abſcondit ætas, redde, & oblitos ſui
Lucisq; pauidos ante te populos age.
Indigna te ſunt ſpolia, ſi tantum refers,
Quantũ imperatum eſt, magna, ſed nimium loquor,
Ignara noſtræ ſortis: vndè illum mihi,
Quo te, tuamq; dexteram amplector, diem,
Reditusq; lentos, nec mei memores querar?
Tibi deorum ductor, indomiti ferent
Centena tauri colla: tibi frugum parens l. potens
Secreta reddam ſacra: tibi multa ſide

Longas Eleusi tacita iactabo faces :
Tum restitutas fratribus rebor meis
Animas, & ipsum, regna moderantem sua,
Florere patrem. siqua te maior tenet
Clausum potestas, sequimur : aut omnes tuo
Defende reditu sospes, aut omnes trahe:
Trahes, nec vllus eriget fractos Deus.

AMPHITRYO, MEGARA.

AM. *O' socia nostri sanguinis, casta fide*
Seruans torum, natosq; magnanimi Herculis,
Meliora mente concipe, atq; animum excita.
Aderit profectò, qualis ex omni solet
Labore, maior. ME. *quod nimis miseri volunt,* „
Hoc facile credùt. AM. *imò quod metuunt nimis,* „
Nunquam amoueri posse, nec tolli putant.
ME. *Prona est timori semper in peius fides.* „
ME. *Demersus ac defossus, & toto insuper*
Oppressus orbe, quam viam ad superos habet?
AM. *Quam tunc habebat, cùm per arentem plagam,*
Et fluctuantes, more turbati maris,
Abijt arenas, bisq; discedens fretum,
Et bis recurrens, cumq; deserta rate
Deprensus hæsit Syrtium breuibus vadis,
Et puppe fixa maria superauit pedes.
ME. *Iniqua rarò maximis virtutibus* „
Fortuna parcit : nemo se tutò diu „
Periculis offerre tam crebris potest. „
Quem sæpe transit casus, aliquando inuenit. „

Sed

Sed ecce sæuus, ac minas vultu gerens,
Et qualis animo est, talis incessu venit,
Aliena dextra sceptra concutiens Lycus,
Vrbis regens opulenta Thebanæ loca,
Et omne quicquid vberi cingit solo
Obliqua Phocis, quicquid Ismenus rigat,
Quicquid Cithæron vertice excelso videt,
Et bina findens Isthmos exilis freta.

LYCVS, MEGARA, AMPHITRYO.

Non vetera patriæ iura possideo domus,
Ignauus hæres: nobiles non sunt mihi
Aui, nec altis inclitum titulis genus,
Sed clara virtus: qui genus iactat suum, »
Aliena laudat. rapta sed trepida manu »
Sceptra obtinentur: omnis in ferro est salus. »
Quod ciuibus tenere te inuitis scias, »
Strictus tuetur ensis: alieno in loco »
Haud stabile regnum est, vna sed nostras potest
Fundare vires, iuncta regali face,
Thalamisq; Megara: ducet è genere inclito
Nouitas colorem nostra: non equidem reor
Fore vt recuset, ac meos spernat toros.
Quòd si impotenti pertinax animo abnuet,
Stat tollere omnem penitus Herculeam domum.
Inuidia fastum ac sermo popularis premet:
Ars prima regni est, posse te inuideam pati. »
Tentemus igitur: fors dedit nobis locum,
Namq; ipsa, tristi vestis obtectu caput al. obtecta.

Velata, iuxta præsides astat deos,
Lateriq; adhæret verus Alcidæ sator.
ME. Quidnam iste nostri generis exitium ac lues,
Noui parat? quid tentat? LY. O clarum trahens
A stirpe nomen regia, facilis mea
Parumper aure verba patienti excipe.
Si æterna semper odia mortales agant, „
Nec cœptus vnquam cedat ex animis furor, „
(Sed arma felix teneat, infelix păret) „
Nihil relinquent bella: tum vastis ager „
Squallebit aruis, subdita tectis face
Altus sepultas obruet gentes cinis.
Pacem reduci velle, victori expedit, „
Victo necesse est. particeps regno veni, „
Sociemus animos, pignus hoc fidei cape,
Contingе dextram: quid truci vultu siles?
ME. Egon' vt parentis sanguine aspersam manum,
Fratrumq; gemina cæde contingam? prius
Extinguet ortus, referet occasus, diem.
Pax antè fida niuibus & flammis erit,
Et Scylla Siculum iunget Ausonio latus:
Priusq;, multò vicibus alternis fugax
Euripus, vnda stabit Euboica piger.
Patrem abstulisti, regna, germanos, larem,
Patriam, quid vltra est? vna res superest mihi,
Fratre ac parente charior, regno ac lare,
Odium tui. quod esse cum populo mihi
Commune doleo, pars quota ex isto mea est?
Dominare tumidus, spiritus altos gere:

Sequi-

Sequitur ſuperbos vltor à tergo deus. ,,
Thebana noui regna. quid matres loquar
Paſſas & auſas ſcelera? quid geminum nefas,
Miſtumq́; nomen coniugis, nati, patris?
Quid bina fratrum caſtra, quid totidem rogos?
Riget ſuperba Tantalis luctu parens,
Mœſtusq́; Phrygio manat in Sipylo lapis.
Quin ipſe toruum ſubrigens criſta caput
Illyrica Cadmus regna permenſus fuga,
Longas reliquit corporis tracti notas.
Hæc te manent exempla, dominare vt lubet,
Dum ſolita regni fata te noſtri vocent.
LY. *Agedum efferatas rabida voces amoue,*
Et diſce regum imperia ab Alcide pati.
Ego rapta quamuis ſceptra victrici geram
Dextra, regamq́; cuncta ſine legum metu,
Quas arma vincunt, pauca pro cauſa loquar
Noſtra: cruento cecidit in bello pater,
Cecidere fratres: arma non ſeruant modum: ,,
Nec temperari facilè, nec reprimi poteſt ,,
Stricti enſis ira: bella delectat cruor. ,,
Sed ille regno pro ſuo: vos improba ,,
Cupidine acti. quæritur belli exitus, ,,
Non cauſa: ſed nunc pereat omnis memoria,
Cùm victor arma poſuit, & victum decet ,,
Deponere odia: non, vt inflexo genu ,,
Regnantem adores, petimus: hoc ipſum placet,
Animo ruinas quòd capis magno tuas.
Es rege coniunx digna, ſociemus toros.

ME. *Gelidus per artus vadit exangues tremor:*
Quod facinus aures pepulit, haud equidem horrui,
Cùm pace rupta bellicus muros fragor
Circunsonaret, pertuli intrepidè omnia:
Thalamos tremisco, capta nunc videor mihi.
Grauent catenæ corpus, & longa fame
Mors protrahatur lenta, non vincet fidem
Vis ulla nostra, moriar Alcide tua.
LY. *Animósne mersus inferis coniunx facit?*
ME. *Inferna tetigit, posset vt supera assequi.*
LY. *Telluris illum pondus immensæ premit.*
ME. *Nullo premetur onere, qui cœlum tulit.*
LY. *Cogère.* ME. *cogi qui potest, nescit mori.* »
LY. *Effare, thalamis quod nouis potius parem*
Regale munus. ME. *aut tuam mortem aut meam.*
LY. *Moriere demens.* ME. *coniugi occurram meo.*
LY. *Sceptroq; nostro potior est famulus tibi?*
ME. *Quot iste famulus tradidit reges neci?*
LY. *Cur ergo regi seruit, & patitur iugum?*
ME. *Imperia dura tolle, quid virtus erit?* »
LY. *Obijci feris monstrisq; virtutem putas?*
ME. *Virtutis est domare, quæ cuncti pauent.* »
LY. *Tenebræ loquentem magna tartareæ premunt.*
ME. *Non est ad astra mollis è terris via.* »
LY. *Quo patre genitus, cœlitum penetrat domos?*
AM. *Miseranda coniunx Herculis magni sile,*
Partes meæ hæ sunt, reddere Alcidæ patrem,
Genusq; verum: post tot ingentis viri
Memoranda facta, postq; pacatum manu

Quodcunq;

Quodcunq; Titan ortus & labens videt,
Post monstra tot perdomita, post Phlegram impio
Sparsam cruore, postq; defensos deos,
Nondum liquet de patre? mentimur Iouem?
Iunonis odio crede. LI. *quid violas Iouem?*
Mortale cœlo non potest iungi genus.
AM. *Communis ista pluribus causa est deis.*
LY. *Famuli ne fuerant antè, quàm fierent dei?*
AM. *Pastor Pheræos Delius pauit greges.*
LY. *Sed non per omnes exul errauit plagas.*
AM. *Quem profuga terra mater erranti edidit.*
LY. *Nũ monstra, sæuas Phœbus aut timuit feras?*
AM. *Primus sagittas imbuit Phœbi Draco.*
Quàm grauia paruus tulerit, ignoras mala?
E' matris vtero fulmine eiectus puer,
Mox fulminanti proximus patri stetit.
Quid? qui gubernat astra, qui nubes quatit,
Num latuit infans rupis exesæ specu?
Sollicita tanti precia natales habent,
Semperq; magno constitit, nasci Deum.
LY. *Quencunq; miserum videris, hominem scias.* „
AM. *Quencunq; fortem videris, miserum neges.* „
LY. *Fortem vocemus, cuius ex humeris, leo*
Donum puellæ factus, & claua excidit,
Fulsitq; pictum veste Sidonia latus?
Fortem vocemus, cuius horrentes comæ
Maduere nardo? laude qui notas manus
Ad non virilem tympani mouit sonum,
Mitra ferocem barbara frontem premens?

AM. *Non erubescit Bacchus effusos tener*
Sparsisse crines, nec manu molli leuem
Vibrasse thyrsum, cum parum forti gradu
Auro decorum, syrma barbaricum trahit.
Post multa virtus opera laxari solet.
LY. *Hoc Euryti fatetur euersi domus,*
Pecorumq; ritu virginum oppressi greges.
Hoc nulla Iuno, nullus Eurystheus iubet.
Ipsius hæc sunt opera. AM. *non nosti omnia.*
Ipsius opus est, cæstibus fractus suis
Eryx, & Eryci iunctus Antæus Libys,
Et qui hospitali cæde manantes foci
Bibêre iustum sanguinem Busiridis.
Ipsius opus est, vulneri & ferro obuius
Mortem coactus ante Geryonem pati,
Nec vnus vna Geryon est victus manu.
Eris inter istos, qui tamen nullo stupro
Læsere thalamos. LY. *quod Ioui, hoc regi licet:* „
Ioui dedisti coniugem, regi dabis.
Et te magistro, non nouum hoc discet nurus,
Etiam viro probante meliorem sequi:
Sin copulari pertinax tædis negat,
Vel ex coacta nobilem partum feram.
ME. *Vmbræ Creontis, & penates Labdaci,*
Et nuptiales impij Oedipodæ faces,
Nunc solita nostro fata coniugio date.
Nunc nunc cruentæ regis Aegypti nurus
Adeste, multo sanguine infectæ manus,
Deest vna numero Danais, explebo nefas.

LY.

LY. *Coniugia quoniam peruicax noſtra abnuis,*
Regemq́; terres, ſceptra quid poſſint, ſcies.
Complectere aras, nullus eripiet deus
Te mihi: nec orbe ſi remolito queat
Ad ſupera victor numina Alcides vehi.
Congerite ſiluas, templa ſupplicibus ſuis
Iniecta flagrent: coniugem, & totum gregem
Conſumat vnus igne ſubiecto rogus.
AM. *Hoc munus à te genitor Alcide peto,*
Rogare quod me deceat, vt primus cadam.
LY. *Qui morte cunctos luere ſupplicium iubet,*
Neſcit tyrannus eſſe, diuerſa irroga:
Miſerum veta perire, felicem iube.
Ego, dum cremandis trabibus accreſcit rogus,
Sacro regentem maria votiuo rogem.
AM. *Prò numinum vis ſumma, prò cœleſtium*
Rector parensq́;, cuius excuſſis tremunt
Humana telis, impiam regis feri
Compeſce dextram: quid deos fruſtrà precor?
Vbicunq; es, audi nate: cur ſubitò labant
Agitata motu templa? cur mugit ſolum?
Infernus imo ſonuit è fundo fragor?
Audimur, en eſt ſonitus Herculei gradus.

CHORVS.

Choriambici Tetrametri.

O' fortuna viris inuida fortibus,
Quàm non æqua bonis præmia diuidis.
Euryſtheus facili regnet in ocio,

Aclme-

Alcmena genitus bella per omnia
Monstris exagitet cœliferam manum,
Serpentis resecet colla ferocia,
Deceptis referat mâla sororibus.
Cùm somno dederit peruigiles genas,
Pomis diuitibus præpositus draco.
Intrauit Scythiæ multiuagas domos,
Et gentes patrijs sedibus hospitas,
Calcauitq; freti terga rigentia,
Et mutis tacitum littoribus mare.
Illic dura carent æquora fluctibus,
Et quâ plena rates carbasa tenderant,
Intonsis teritur semita Sarmatis:
Stat pontus vicibus mobilis annuis,
Nauem nunc facilis, nunc equitem pati.
Illic quæ viduis gentibus imperat,
Aurato religans ilia baltheo,
Detraxit spolium nobile corpori,
Et peltam, & niuei vincula pectoris,
Victorem posito suspiciens genu.
Quæ spe præcipites actus ad inferos
Audax ire vias irremeabiles,
Vidisti Siculæ regna Proserpinæ?
Illic nulla noto, nulla fauonio
Consurgunt tumidis fluctibus æquora,
Non illic geminum Tyndaridæ genus
Succurrunt timidis sidera nauibus.
Stat nigro pelagus gurgite languidum,
Et cùm mors auidis pallida dentibus

Gentes innumeras manibus intulit,
Vno tot populi remige transeunt.
Euincas vtinam iura feræ Stygis,
Parcarumq́; colos irreuocabiles.
Hic qui rex populis pluribus imperat,
Bello cùm peteres Nestoream Pylon,
Tecum conseruit pestiferas manus,
Telum tergemina cuspide præferens.
Effugit tenui vulnere saucius,
Et mortis dominus pertimuit mori.
Fatum rumpe manu: tristibus inferis
Prospectus pateat lucis, & inuius
Limes det faciles ad superos vias.
Immites potuit flectere cantibus
Vmbrarum dominos, & prece supplici
Orpheus, Eurydicen dum repetit suam.
Quæ siluas, & aues, saxaq́; traxerat
Ars, quæ præbuerat fluminibus moras,
Ad cuius sonitum constiterant feræ:
Mulcet non solitis vocibus inferos,
Et surdis resonat clarius in locis.
Deflent & lachrymis difficiles dei.
Et qui fronte nimis crimina tetrica
Quærunt, ac veteres excutiunt reos:
Deflent Eurydicen Threiciæ nurus,
Flentes Eurydicen iuridici sedent.
Tandem mortis, ait, vincimur arbiter,
Euade ad superos, lege tamen data,
Tu post terga tui perge viri comes,

Tu non antè tuam respice coniugem,
Quàm cum clara deos obtulerit dies,
Spartaniq; aderit ianua Tænari.
Odit verus amor, nec patitur, moras : ,,
Munus dum properat cernere, perdidit. ,,
Quæ vinci potuit regia cantibus, ,,
Hæc vinci poterit regia viribus. ,,

ACTVS TERTIVS.

HERCVLES.

O' lucis alme rector, & cœli decus,
Qui alterna curru spacia flammifero ambiens,
Illustre lætis exeris terris caput :
Da Phœbe veniam, si quid illicitum tui
Videre vultus, iussus in lucem extuli
Secreta mundi: tuq; cœlestûm arbiter
Parensq; , visus fulmine opposito tege :
Et tu secundo maria qui sceptro tegis,
Imas pete vndas, quisquis ex alto aspicit
Terrena, facie pollui metuens noua,
Aciem reflectat, oraq; in cœlum erigat,
Portenta fugiens. hoc nefas cernant duo,
Qui aduexit, & quæ iussit : in pœnas meas
Atq; in labores non satis terræ patent,
Iunonis odio : vidi inaccessa omnibus,
Ignota Phœbo, quæq; deterior polus
Obscura diro spacia concessit Ioui.
Et si placerent tertiæ sortis loca,
Regnare potui : noctis æternæ chaos,
Et nocte quiddam grauius, & tristes deos,

Et fata vici, morte contempta redij.
Quid restat aliud? vidi, & ostendi inferos.
Da, si quid vltra est: nam diu pateris manus
Cessare nostras. Iuno, quid vinci iubes?
Sed templa quare miles infestus tenet,
Limenq; sacrum terror armorum obsidet?

AMPHITRYO. HERCVLES. THESEVS.

Vtrúmne visus vota decipiunt meos?
An ille domitor orbis, & Graiûm decus,
Tristi silentum nubilo liquit domum?
Estné ille natus? membra lætitia stupent,
O nate, certa & sera Thebarum salus,
Verúmne cerno corpus? an fallor tua
Deceptus vmbra? túne es? agnosco toros,
Humerosq;, & alto nobilem trunco manum.
HER. *Vnde iste, genitor, squallor, & lugubribus*
Amicta coniunx? vnde tam fœdo obsiti
Pædore nati? quæ domum clades grauat?
AM. *Socer est peremptus, regna possidet Lycus,*
Natos, parentem, coniugem letho petit.
HER. *ingrata tellus, nemo ad Herculeæ domus*
Auxilia vênit? vidit hoc tantum nefas
Defensus orbis? cur diem questu tero?
Mactetur hostis. TH. *hanc ferat virtus notam,*
Fiatq; summus hostis Alcidæ Lycus,
Ad hauriendum sanguinem inimicum feror.
HER. *Theseu resiste, néqua vis subita ingruat,*

Me

Me bella poſcunt, differ amplexus parens,
Coniunxq́; differ, nunciet Diti Lycus
Me iam rediſſe. TH. *flebilem ex oculis fuga*
Regina vultum, tuq́; nato ſoſpite
Lachrimas cadentes reprime: ſi noui Herculem,
Lycus Creonti debitas pœnas dabit.
Lentum eſt, dabit: dat, hoc quoq; eſt lentum, dedit.
AM. *Votum ſecundet, qui poteſt, noſtrum deus,*
Rebusq́; laſſis adſit, ô magni comes
Magnanime nati, pande virtutum ordinem:
Quàm longa mœſtos ducat ad manes via,
Vt vincla tulerit dura tartareus canis.
THE. *Memorare cogis acta, ſecuræ quoq;*
Horrenda menti: vix adhuc certa eſt fides
Vitalis auræ, torpet acies luminum,
Hebetesq́; viſus vix diem inſuetum ferunt.
AM. *Peruince Theſeu quicquid alto pectore*
Remanet pauoris, néue te fructu optimo
Frauda laborum: quod fuit durum pati,
Meminiſſe dulce eſt: fare caſus horridos.
TH. *Fas omne mundi, teq́; dominantem precor*
Regno capaci, teq́; quam tota irrita
Quæſiuit Enna mater, vt iura abdita
Et operta terris, liceat impunè eloqui.
Spartana tellus nobile attollit iugum,
Denſis vbi æquor Tænarus ſiluis premit,
Hîc ora ſoluit Ditis inuiſi domus,
Hiatq́; rupes alta, & immenſo ſpecu
Ingens vorago faucibus vaſtis patet,

Latum-

Latumq; pandit omnibus populis iter.
Non cæca tenebris incipit primò via:
Tenuis relictæ lucis à tergo nitor,
Fulgorq; dubius solis afflicti cadit,
Et ludit aciem: tale non dubiè solet
Præbere lumen primus, aut serus dies.
Hinc ampla vacuis spacia laxantur locis,
In quæ, omne mersum pereat humanum genus.
Nec ire labor est, ipsa deducit via:
Vt sæpe puppes æstus inuitas rapit,
Sic pronus agger vrget, atq; auidum chaos,
Gradumq; retro flectere haud vnquam sinunt
Vmbræ tenaces: intus immenso sinu
Placido quieta labitur Lethe vado,
Demitq; curas: néue remeandi amplius
Pateat facultas, flexibus multis grauem
Inuoluit amnem: qualis incerta vagus
Mæander vnda ludit, & cedit sibi,
Instatq; dubius, littus an fontem petat.
Palus inertis fœda Cocyti iacet,
Hic vultur, illic luctifer bubo gemit,
Omenq; triste resonat infaustæ strigis:
Horrent opaca fronde nigrantes comæ,
Taxo imminente, quam tenet segnis sopor,
Famesq; mœsta tabido rictu iacens,
Pudorq; serus conscios vultus tegit,
Metus, pauorq;, funus, & frendens dolor,
Aterq; luctus sequitur, & morbus tremens,
Et cincta ferro bella: in extremo abdita

Iners senectus adiuuat baculo gradum.
AM. *Est'ne aliqua tellus Cereris aut Bacchi ferax?*
TH. *Non prata viridi læta facie germinant,*
Nec adulta leni fluctuat zephyro seges:
Non vlla ramos silua pomiferos habet,
Sterilis profundi vastitas squallet soli,
Et fœda tellus torpet æterno situ,
Rerumq; mœstus finis, & mundi vltima,
Immotus aër hæret, & pigro sedet
Nox atra mundo, cuncta mœrore horrida,
Ipsaq; morte peior est mortis locus.
AM. *Quid ille? opaca qui regit sceptro loca,*
Qua sede positus temperat populos leues?
TH. *Est in recessu Tartari obscuro locus,*
Quem grauibus vmbris spissa caligo alligat.
A fonte discors manat hinc imo latex
Ater, quieto similis: hunc iurant dei,
Tacente sacram deuehens fluuio Styga.
At hic tumultu rapitur ingenti ferox,
Et saxa fluctu voluit Acheron, inuius
Renauigari, cingitur duplici vado,
Aduersa Ditis regia, atq; ingens domus
Vmbrante luco tegitur. hic vasto specu
Pendent tyranni limina: hoc vmbris iter,
Hæc porta regni. campus hanc circa iacet,
In quo superbo digerit vultu sedens
Animas recentes, dira maiestas deo.
Frons torua, fratrum quæ tamen specimen gerat,
Gentisq; tantæ: vultus est illi Iouis,

Sed

Sed Fulminantis. magna pars regni trucis
Est ipse dominus, cuius aspectum timet,
Quicquid timetur. AM. verane est fama, inferis
Tam sera reddi iura, & oblitos sui
Sceleris, nocentes debitas pœnas dare?
Quis iste veri rector, atq; æqui arbiter?
TH. Non vnus alta sede quæsitor sedens,
Iudicia trepidis sera sortitur reis.
Auditur illo Cnossius Minos foro,
Radamanthus illo, Thetidis hoc audit socer.
Quod quisq; fecit, patitur, auctorem scelus »
Repetit, suoq; premitur exemplo nocens. »
Vidi cruentos carcere includi duces,
Et impotentis terga plebeia manu
Scindi tyranni: quisquis est placidè potens, »
Dominusq; vitæ, seruat innocuas manus, »
Et incruentum mitis imperium regit, »
Animoq; parcit: longa permensus diu »
Felicis æui spacia, vel cœlum petit, »
Vel læta felix nemoris Elysii loca.
Iudex futurus sanguine humano abstine, »
Quicunq; regnas, scelera taxantur modo »
Maiore nostra. AM. certus includos tenet
Locus nocentes, vtq; fert fama, impios
Supplicia vinclis sæua perpetuis domant?
TH. Rapitur volucri tortus Ixion rota,
Ceruice saxum grande Sisyphia sedet,
In amne medio faucibus siccis senex
Sectatur vndas, abluit mentum latex,

Fidemq; cùm iam sæpe decepto dedit,
Perit vnda, in ore poma destituunt famem.
Præbet volucri Tityus æternas dapes,
Urnasq; frustra Danaides plenas ferunt.
Errant furentes impiæ Cadmeides,
Terretq; mensas auida Phineas auis.
AM. *Nunc ede nati nobilem pugnam mei,*
Patrui volentis munus, an spolium refert?
TH. *Ferale tardis imminet saxum vadis,*
Stupente vbi vnda segne torpescit fretum,
Hunc seruat amnem cultu & aspectu horridus,
Pauidosq; manes squallidus gestat senex,
Impexa pendet barba, deformem sinum
Nodus coërcet, concauæ squallent genæ,
Regit ipse conto portitor longo ratem,
Hic onere vacuam littori puppim applicans,
Repetebat vndas, poscit Alcides viam
Cedente turba. dirus exclamat Charon,
Quò pergis audax? siste properantem gradum.
Non passus vllas natus Alcmena moras,
Ipso coactum nauitam conto domat,
Scanditq; puppem: cymba populorum capax,
Succumbit vni, sedit: & grauior ratis,
Utrinq; Lethen latere titubato bibit.
Tunc vasta trepidant monstra, Centauri truces
Lapithæq;, multo bella succensi mero.
Stygiæ paludis vltimos quærens sinus
Fœcunda mergit capita Lernæus labor.
Post hæc auari Ditis appâret domus,

Hîc

Hîc sæuus vmbras territat Stygius canis,
Qui terna vasto capita concutiens sono,
Regnum tuetur, sordidum tabo caput
Lambunt colubri, viperis horrent iubæ,
Longusq; torta sibilat cauda draco,
Par ira formæ: sensit vt motus pedum,
Attollit hirtas angue vibrato comas,
Missumq; captat aure subiecta sonum.
Sentire & vmbras solitus: vt propior stetit
Ioue natus, antro cedit incertus canis,
Et vterq; timuit: ecce latratu graui
Loca muta terret, sibilat totos minax
Serpens per armos, vocis horrendæ fragor
Per ora missus terna, felices quoq;
Exterret vmbras, soluit à læua feros
Tunc ipse rictus, & Cleoneum caput
Opponit, ac se tegmine ingenti clepit,
Victrice magnum dextera robur gerens.
Huc nunc & illuc verbere assiduo rotat,
Ingeminat ictus: domitus infregit minas,
Et cuncta lassus capita submisit canis,
Antroq; toto cessit: extimuit sedens
Vterq; solio dominus, & duci iubet.
Me quoq; petenti munus Alcidæ dedit.
Tunc grauia monstri colla permulcens manu
Adamante texto vincit, oblitus sui
Custos opaci peruigil regni canis,
Componit aures timidus, & patiens trahi,
Herumq; fassus, ore submisso obsequens,

Vtrunq; cauda pulsat anguifera latus.
Postquàm est ad oras Tænari ventum, & nitor
Percussit oculos lucis ignotæ, bonos
Resumit animos victus, & vastas furens
Quassat catenas, penè vectorem abstulit,
Pronumq; retro vexit, & mouit gradu.
Tunc & meas respexit Alcides manus,
Geminis vterq; viribus tractum canem,
Ira furentem, & bella tentantem irrita
Intulimus orbi. vidit vt clarum æthera,
Et pura nitidi spacia conspexit poli:
Oborta nox est, lumina in terram dedit,
Compressit oculos, & diem inuisum expulit,
Aciemq; retro flexit, atq; omni petit
Ceruice terram: tum sub Herculea caput
Abscondit vmbra, densa sed læto venit
Clamore turba, frontibus laurum gerens,
Magniq; meritas Herculis laudes canit.

CHORVS.

Sapphici & choriambici trimetri.

Natus Eurystheus properante partu,
Iusserat mundi penetrare fundum:
Deerat hoc solum numero laborum,
Tertiæ regem spoliare sortis.
Ausus est cæcos aditus inire,
Ducit ad manes via quà remotos
Tristis, & silua metuenda nigra.
Sed frequens, magna comitante turba,

Quantus

Quantus incedit populus per vrbes
Ad noui ludos auidus theatri:
Qualis Eleum coit ad Tonantem,
Quinta cùm ſacrum reuocauit æſtas:
Quanta, cùm longæ redit hora noctis,
Creſcere & ſomnos cupiens quietos
Libra, Phœbeos tenet æqua currus,
Turba ſecretam Cererem frequentat:
Et citi tectis properant relictis,
Attici noctem celebrare myſtæ.
Tanta per campos agitur ſilentes
Turba: pars tarda gradiens ſenecta,
Triſtis, & longa ſatiata vita:
Pars adhuc currit melioris æui,
Virgines nondum thalamis iugatæ,
Et comis nondum poſitis ephebi,
Matris & nomen modò doctus infans:
His datum ſolis, minus vt timerent,
Igne prælato releuare noctem.
Cæteri vadunt per opaca triſtes.
Qualis eſt nobis animus remota
Luce, cùm mœſtus ſibi quiſq; ſenſit
Obrutum tota caput eſſe terra.
Stat chaos denſum, tenebræq; turpes,
Et color noctis malus, ac ſilentis
Ocium mundi, vacuæq; nubes.
Sera nos illò referat ſenectus.
Nemo ad id ſerò venit, vndè nunquam ,,
Cùm ſemel venit, potuit reuerti. ,,

Quid iuuat durum properare fatum?
Omnis hæc magnis vaga turba terris
Ibit ad manes, facietq; inerti
Vela Cocyto: tibi crescit omne,
Et quod occasus videt, & quod ortus.
Parce venturis, tibi mors paramur:
Sis licet segnis, properamus ipsi.
Prima, quæ vitam dedit, hora carpsit.
Thebis læta dies adest,
Aras tangite supplices,
Pingues cædite victimas.
Permistæ maribus nurus
Solennes agitent choros,
Cessent deposito iugo
Arui fertilis incolæ,
Pax est Herculea manu
Auroram inter, & Hesperum.
Et quâ sol medium tenens
Vmbras corporibus negat.
Quodcunq; abluitur solum
Longo Thetyos ambitu
Alcidæ domuit labor.
Transuectus vada Tartari,
Pacatis redit inferis.
Iam nullus superest timor,
Nil vltra iacet inferos.
Stantes sacrificus comas
Dilecta tege populo.

ACTVS QVARTVS.

HERCVLES. THESEVS.
AMPHITRYO. MEGARA.

Vltrice dextra fusus aduerso Lycus
Terram petiuit ore: tum quisquis comes
Fuerat tyranni, iacuit & pœnæ comes.
Nunc sacra Patri victor, & superis feram,
Cæsisq; meritas victimis aras colam.
Te te laborum socia & adiutrix precor
Belligera Pallas, cuius in læua ciet
Aegis feroces ore saxifico minas:
Adsit Lycurgi domitor, & rubri maris
Tectam virenti cuspidem thyrso gerens,
Geminumq; numen Phœbus, & Phœbi soror:
Soror sagittis aptior, Phœbus lyræ,
Fraterq; quisquis incolit cœlum meus,
Non ex nouerca frater: huc appellite
Greges opimos, quicquid Indorum seges,
Arabesq; odoris quicquid arboribus legunt,
Conferte in aras, pinguis exsudet vapor, al. vndet
Populea nostras arbor exornet comas:
Te ramus oleæ fronde gentili tegat
Theseu: Tonantem nostra adorabit manus.
TH. *Dij conditores vrbis, & siluestria*
Trucis antra Ceti, nobiles Dirces aquas,
Laremq; regis qui aduenæ Tyrium colis, al. L. r. a. T. colen
Date thura flammis. AM. *nate, manantes prius*
Manus cruenta cæde & hostili, expia.
HER. *Vtinam cruorem capitis inuisi deis*

Libare posſem, gratior nullus liquor
Tinxisſet aras : victima haud vlla amplior »
Potest, magisq; optima mactari Ioui, »
Quàm rex iniquus. AM. *finiat genitor tuos*
Opta labores, detur aliquando ocium
Quiesq; fessis. HER. *ipse concipiam preces*
Ioue, meq; dignas : stet suo cœlum loco,
Tellusq; & æther, astra inoffensos agant
Aeterna cursus, alta pax gentes alat,
Ferrum omne teneat ruris innocui labor,
Ensesq; lateant, nulla tempestas fretum
Violenta turbet, nullus irato Ioue
Exiliat ignis, nullus hiberna niue
Nutritus agros amnis euersos trahat,
Venena cessent, nulla nocituro grauis
Succo tumescat herba, non sæui ac truces
Regnent tyranni, siquod etiamnum est scelus
Latura tellus, properet, &, si quod parat
Monstrum, meum sit : sed quid hoc ? medium diem
Cinxêre tenebræ, Phœbus obscuro meat
Sine nube vultu : quid diem retro fugat,
Agitq; in ortus ? vnde nox atrum caput
Ignota profert ? vnde tot stellæ polum
Implent diurnæ ? primus en noster labor
Cœli refulget parte non minima Leo,
Iraq; totus feruet, & morsus parat.
Iam rapiet aliquod sidus, ingenti minax
Stat ore, & ignes efflat, & rutilat, iubam
Ceruice iactans, quicquid autumnus grauis,
Hiemsq;

L. rutilâ ju-
bam C.
Dat. 1ª.

Hiemsq; gelido frigida spacio refert,
Vno impetu transiliet, & verni petet. (est?
Frangetq; Tauri colla. AM. *quod subitũ hoc malũ*
Quò nate vultus huc & huc acres refers?
Acieq; falsum turbida cœlum vides?
HER. *Perdomita tellus, tumida cesserunt freta,*
Inferna nostros regna sensere impetus,
Immune cœlum, est dignus Alcidæ labor.
In alta mundi spacia sublimis ferar,
Petatur æther, astra promittit pater.
Quid si negaret? non capit terra Herculem,
Tandemq; superis reddit. en vltro vocat
Omnis deorum cœtus, & laxat fores,
Vna vetante: recipis & reseras polum.
An contumacis ianuam mundi trabo,
Dubitatur etiam? vincula Saturno exuam,
Contraq; patris impij regnum impotens
Auum resoluam: bella Titanes parent
Me duce furentes, saxa cum siluis feram,
Rapiamq; dextra plena Centauris iuga.
Iam monte gemino limitem ad superos agam.
Videat sub Ossa Pelion Chiron suum,
In cœlum Olympus tertio positus gradu
Perueniat, aut mittatur. AM. *infandos procul*
Auerte sensus: pectoris sani parum,
Magni tamen, compesce dementem impetum.
HER. *Quid hoc? gigantes arma pestifera mouent,*
Profugit & vmbras Tityus, ac lacerum gerens
Et inane pectus, quàm propè à cœlo stetit?

Labat

Labat Cithæron, alta Pallene tremit,
Marcentq; Tempe. rapuit hic Pindi iuga,
Hic rapuit Oeten, sæuit horrendum Mimas,
Flammifera Erinnys verbere excusso sonat,
Rogisq; adustas propius ac propius sudes
In ora tendit: sæua Tisiphone caput
Serpentibus vallata post raptum canem,
Portam vacantem clausit opposita face.
Sed ecce proles regis inimici latet,
Lyci nefandum semen, inuiso patri
Hæc dextra iam vos reddet, excutiat leues
Neruus sagittas, tela sic mitti decet
Herculea. AM. *quò se cæcus ~~inuergit~~ impigit furor?*
Vastum coactis flexit arcum cornibus
Pharetramq; soluit, stridet emissa impetu
Arundo, medio spiculum collo fugit
Vulnere relicto. HER. *cæteram prolem eruam,*
Omnesq; latebras, quid moror? maius mihi
Bellum Mycenis restat, vt Cyclopea
Euersa manibus saxa nostris concidant.
Huc eat & illuc aula, disiecto obice,
Rumpatq; postes, columen impulsum labet:
Procumbat omnis regia: hîc video abditum
Gnatum scelesti patris. AM. *en blandas manus.*
Ad genua tendens voce miseranda rogat.
Scelus nefandum, triste, & aspectu horridum,
Dextra precantem rapuit, & circa furens
Bis ter rotatum misit: ast illi caput
Sonuit, cerebro terra dispersò madet.

At

At misera paruum protegens natum sinu
Megara, furenti similis, è latebris fugit.
HER. *Licet Tonantis profuga condaris sinu,*
Petet vndecunq; temet hæc dextra, & feret.
AM. *Quò misera pergis? quam fugã aut latebras*
Nullus salutis Hercule infenso est locus: (petis?
Amplectere ipsum potius, & blanda prece
Lenire tenta. ME. *parce iam coniunx precor,*
Agnosce Megaram: natus hic vultus tuos,
Habitusq; reddit: cernis, vt tendat manus?
HER. *Renuo* nouercam, *sequere*, da pœnas mihi,
Iugoq; pressum libera turpi Iouem.
Sed ante matrem paruulum hoc monstrum aufera.
ME. *Quò tendis amens? sanguinem fundes tuum?*
AM. *Pauefactus infans igneo vultu patris*
Perit ante vulnus, spiritum rapuit pauor.
In coniugem nunc claua libratur grauis,
Perfregit ossa, corpori trunco caput
Abest, nec vsquam est. cernere hoc audes nefas
Viuax senectus? si piget luctus, habes
Mortem paratam, pectus in tela indue:
Vel stipitem istum, cæde monstrorum illitum,
Euerte: falsum, ac nomini turpem tuo
Remoue parentem, ne tuæ laudi obstrepet.
TH. *Quò te ipse genitor* obuium morti ingeris?
Quò pergis amens? profuge, & obtectus late,
Vnumq; manibus aufer Herculeis scelus.
HER. *Bene habet, pudendi regis excisa est domus.*
Tibi hunc dicatum maximi coniunx Iouis

Gregem

Gregem cecîdi, vota persolui libens
Te digna, & Argos victimas alias dabit.
AM. *Nondum litasti nate, consumma sacrum.*
Stat ecce ad aras hostia, expectat manum
Ceruice prona, præbeo, occurro, insequor.
Macta, quid hoc est? errat acies luminum,
Visusq; mœror hebetat? an video Herculis
Manus trementes? vultus in somnum cadit,
Et fessa ceruix capite summisso labat,
Flexo genu: iam totus ad terram ruit,
Vt cæsa siluis ornus, aut portus mari
Datura moles: viuis? an letho dedit
Idem, tuos qui misit ad mortem, furor?
Sopor est, reciprocos spiritus motus agit:
Detur quieti tempus, vt somno grauis
Vis victa morbi, pectus oppressum leuet.
Remouete famuli tela, ne repetat furens.

CHORVS.

Anapæstici & duo Adonij.

Lugeat æther, magnusq; parens
Aetheris alti, tellusq; ferax,
Et vaga ponti mobilis vnda.
Tuq; ante omnes, qui per terras,
Tractusq; maris fundis radios,
Noctemq; fugas ore decoro,
Feruide Titan: obitus pariter
Tecum Alcides vidit, & ortus,

Nouitq;

Nouitq; tuas vtrasq; domos.
Soluite tantis animum monstris,
Soluite superi, rectam in melius
Flectite mentem: tuq; ô domitor
Somne malorum, requies animi,
Pars humanæ melior vitæ,
Volucre matris genus Astreæ,
Frater duræ languide mortis,
Veris miscens falsa, futuri
Certus, & idem pessimus auctor.
Pater ô rerum, portus vitæ,
Lucis requies, noctisq; comes,
Qui par regi, famuloq; venis,
Placidus fessum lenisq; foues
Pauidum lethi, genus humanum,
Cogis longam discere mortem.
Preme deiectum torpore graui,
Sopor indomitos alliget artus:
Nec torua prius pectora linquat,
Quàm mens repetat pristina cursum.
En fusus humi sæua feroci
Corde volutat somnia, nondum est
Tanti pestis superata mali,
Clauæq; graui lassum solitus
Mandare caput, quærit vacua
Pondera dextra, motu iactans
Brachia vano. nec adhuc omnes
Expulit æstus: sed, vt ingenti

Vexata noto seruat longos
Vnda tumultus, & iam vento
Cessante tumet: pelle insanos
Fluctus animi, redeat pietas
Virtusq; viro, vel sit potius
Mens vesano concita motu,
Error cæcus, quà cœpit, eat.
Solus te iam præstare potest
Furor insontem: proxima puris
Sors est manibus nescire nefas.
Nunc Herculeis percussa sonent
Pectora palmis, mundum solitos
Ferre lacertos verbera pulsent
Victrice manu: gemitus vastos
Audiat æther, audiat atri
Regina poli, vastisq; ferox
Qui colla gerit vincta catenis,
Imo latitans Cerberus antro.
Resonet mœsto clamore chaos,
Latiq; patens vnda profundi:
Et, qui melius tua tela tamen
Senserat, æther.
Pectora tantis obsessa malis
Non sunt ictu ferienda leui.
Vno planctu tria regna sonent,
Et tu collo decus, ac telum
Suspensa diu, fortis arundo,
Pharetræq; leues, date sæua fero
Verbera tergo: cedant humeros

Robora

Robora fortes, ſtipesq; potens
Duris oneret pectora nodis :
Plangant tantos arma dolores.
Non vos patriæ laudis comites,
Vlti ſæuo vulnere reges :
Non Argiua membra palæſtra,
Flectere docti, fortes cæſtu,
Fortesq; manu, iam tamen auſi
Telum Scythici læue Coryti
Miſſum certa librare manu,
Tutosq; fuga figere ceruos,
Nondumq; feræ terga iubatæ.
Ite ad Stygios vmbræ portus,
Ite innocuæ, quas in primo
Limine vitæ ſcelus oppreſſit,
Patriusq; furor : ite infauſtum
Genus, ô pueri noti, per iter
Triſte laboris, ite iratos
Viſite reges.

ACTVS QVINTVS.

HERCVLES. AMPHITRYO. THESEVS.

Quis hic locus? quæ regio? quæ mundi plaga?
Vbi ſum? ſub ortu ſolis, aut ſub cardine
Glacialis vrſæ? nunquid Heſperij maris
Extrema tellus hunc dat Oceano modum?
Quas trahimus auras? quod ſolum feſſo ſubeſt?

Certè redimus, ùnde proſtrata domo
Video cruenta corpora? an nondum exuit
Simulachra mens inferna, poſt reditus quoq;
Oberrat oculos turba feràlis meos?
Pudet fàteri, paueo: neſcio quod mihi,
Neſcio quod animus grande præſagit malum.
Vbi eſt parens? vbi illa natorum grege
Animoſa coniux? cur latus læuum vacat
Spolio leonis? quónam abijt tegmen meum?
Idemq́; ſomno mollis Herculeo torus?
Vbi tela? vbi arcus? arma quis viuo mihi
Detrahere potuit? ſpolia quis tanta abſtulit?
Ipſumq́; quis non Herculis ſomnum horruit?
Libet meum videre victorem, libet:
Exurge victor, quem nouum cœlo pater
Genuit relicto? cuius inceſtu ſtetit.
Nox longior, quàm noſtra: quod cerno nefas?
Nati cruenta cæde confecti iacent,
Perempta coniux. quis Lycus regnum obtinet?
Quis tanta Thebis ſcelera moliri auſus eſt,
Hercule reuerſo? quiſquis Iſmeni loca,
Actea quiſquis arua, qui gemino mari
Pulſata Pelopis regna Dardanij colis,
Succurre, ſæuæ cladis auctorem indica,
Ruat ira in omnes: hoſtis eſt, quiſquis mihi
Non monſtrat hoſtem. victor Alcidæ lates?
Procede, ſeu tu vindicas currus truces
Thracis cruenti, ſeu tu Geryonis pecus,
Libyæue dominos, nulla pugnandi mora eſt.

En nu-

En nudus ásto, vel meis armis licet
Petas inermem: cur meos Theseus fugit
Paterq́; vultus? ora cur condunt sua?
Differte fletus. quis meos dederit neci
Omnes, simul profare. quid genitor siles?
At tu ede Theseu, sed tua Theseu fide.
Uterq; tacitus ora pudibunda obtegit,
Furtimq́; lachrimas fundit. in tantis malis
Quid est pudendum? nunquid Argiuæ potens
Dominator vrbis? nunquid infestum Lyci
Pereuntis agmen clade nos tanta obruit?
Per te meorum facinorum laudem precor
Genitor, tuiq́; nominis semper mihi
Numen secundum, fare quis fudit domum?
Cui præda iacui? AM. *tacita sic abeant mala.*
HER. *Ut inultus ego sim?* AM. *sæpe vindicta obfuit.*
HER. *Quisquámne segnis tanta tolerauit mala?*
AM. *Maiora quisquis timuit.* HER. *his etiã pater*
Quidquam timere maius, aut grauius potest?
AM. *Cladis tuæ pars ista, quam nosti, quota est?*
HER. *Miserere genitor, supplices tendo manus.*
Quid hoc? manus refugit, hic errat scelus.
Unde hic cruor? quid illa puerili madens
Arundo letho, tincta Lernæa nece?
Iam tela video nostra, non quæro manum.
Quæ potuit arcum flectere? aut qua dextera
Sinuare neruum vix recedentem mihi?
Ad vos reuertor: genitor, hoc nostrum est scelus?
Tacuere: nostrum est. AM. *luctus est istic tuus,*

Crimen nouercæ : casus hic culpa caret.
HER. *Nunc parte ab omni genitor iratus tona,*
Oblite nostri, vindica sera manu
Saltem nepotes : stelliger mundus sonet,
Flammasq; & hic & ille iaculetur polus,
Rupes ligatum Caspiæ corpus trahant,
Atq; ales auida. cur Promethei vacant
Scopuli? paretur vertice immenso feras
Volucresq; pascens Caucasi abruptum latus,
Nudumq; siluis : illa, quæ pontum Scythen
Symplegas arctat, hinc & hinc vinctas manus
Distendat alto, cumq; reuocata vice
In se coibunt, saxaq; in cœlum expriment
Actis vtrinq; rupibus, medium mare,
Ego inquieta montium iaceam mora.
Quin structum aceruans nemore congesto aggerem,
Cruore corpus impio sparsum cremem?
Sic sic agendum est, inferis reddam Herculem.
AM. *Nondum tumultu pectus attonitum caret,*
Mutauit iras : quodq; habet proprium furor,
In seipse sæuit. HER. *dira furiarum loca,*
Et inferorum carcer, & sonti plaga
Decreta turbæ, & si quod exilium latet
Vlterius Erebo, Cerbero ignotum, & mihi,
Huc me abde tellus, Tartari ad finem vltimum
Mansurus ibo, pectus ô nimium ferum :
Quis vos per omnem liberi sparsos domum
Deflere dignè poterit? hic durus malis
Lachrimare vultus nescit, huc ensem date,

Date

Date huc sagittas, stipitem huc vastum date.
Tibi tela frangam nostra, tibi nostros puer
Rumpemus arcus, ac tuis stipes grauis
Ardebit vmbris, ipsa Lernæis frequens
Pharetra telis in tuos ibit rogos.
Dent arma pœnas: vos quoq; infaustas meis
Cremabo telis, ô nouercales manus.
TH. *Quis nomen vnquam sceleris errori dedit?*
HER. *Sæpe error ingens sceleris obtinuit locum.*
TH. *Nunc Hercule opus est, perfer hanc molẽ mali.*
HER. *Nunc sic furori cessit extinctus pudor,*
Populos vt omnes impio aspectu fugem.
Arma arma Theseu flagito properè mihi
Subtracta reddi. sana si mens est, mihi
Referte manibus tela: si remanet furor,
Pater recede, mortis inueniam viam.
AM. *Per sancta generis sacra, per ius nominis*
Vtrunq; nostri, siue me altorem vocas,
Seu tu parentem, perq; venerandos pijs
Canos, senectæ parce desertæ precor,
Annisq; fessis, vnicum lapsæ domus
Firmamen, vnum lumen afflicto malis
Temet reserua. nullus ex te contigit
Fructus laborum: semper aut dubium mare,
Aut monstra timui: quisquis in toto furit
Rex sæuus orbe, manibus aut aris nocens,
A' me timetur: semper absentis pater
Fructum tui, tactumq;, & aspectum peto.
HER. *Cur animam in ista luce detineam amplius,*

Morerq;, nihil est : cuncta iam amisi bona,
Mentem, arma, famam, coniugem, natos, manus,
Etiam furorem : nemo polluto queat
Animo mederi, morte sanandum est scelus. (dă.
THE. *Perimes parentẽ ?* HE. *facere ne possim, occi*
Genitore coram. THE. *cernere hunc docui nefas.*
AM. *Memoranda potius omnibus facta intuens,*
Vnius à te criminis veniam petõ.
HER. *Veniam dabit sibi ipse, qui nulli dedit?*
Laudanda feci iussus, hoc vnum meum est.
Succurre genitor, siue te pietas mouet,
Seu triste fatum, siue violatæ decus
Virtutis, effer arma, vincatur mea
Fortuna dextra. TH. *sunt quidem patriæ preces*
Satis efficaces, sed tamen nostro quoque
Moueare fletu : surge, & aduersa impetu
Perfringe solido. nunc tuum nulli imparem
Animum malo resume, nunc magna tibi
Virtute agendum est, Herculem iracsci veta.
HER. *Si viuo, feci scelera : si morior, tuli.*
Purgare terras propero : iamdudum mihi
Monstrum impium, sœuumq;, & immite, ac ferum
Oberrat : agedum dextra, conare aggredi
Ingens opus, labore bisseno amplius.
Ignaue cessas, fortis in pueros modò,
Pauidamq; matrem ? arma nisi dentur mihi,
Aut omne Pindi Thracis exscindam nemus,
Bacchiq; lucos, & Citharonis iuga
Mecum cremabo, tota cum domibus suis

Domi-

Dominisq; tecta, cum deis templa omnibus
Thebana, supra corpus excipiam meum,
Atq; vrbe versa condar. & si fortibus
Leue pondus humeris mœnia immissa incident,
Septemq; opertus non satis portis premar:
Onus omne media parte qua mundus sedet,
Dirimitq; superos, in meum vertam caput.
Redde arma. AM. *vox est digna genitore Herculis.*
TH. *Hoc en peremptus spiculo cecidit puer,*
Hoc Iuno telum manibus emisit tuis,
Hoc nunc ego vtar. AM. *ecce quàm miserum metu*
Cor palpitat, corpusq; sollicitum ferit.
Aptata arundo est: ecce iam faciet scelus
Volens sciensq;: pande, quid fieri iubes?
HER. *Nihil rogamus, noster in tuto est dolor.*
AM. *Natum potes seruare tu solus mihi*
Theseu, ipse necdum maximum euasi metum.
Miserum haud potes me facere, felicem potes.
Sic statue, quicquid statuis, vt causam tuam,
Famamq; in arcto stare, & ancipiti scias.
Aut viuis, aut occîdis hanc animam leuem,
Fessamq; senio, nec minus quassam malis
In ore primo teneo: tam tardè patri
Vitam dat aliquis? non feram vlterius moram,
Lethale ferro pectus impresso induam,
Hîc hic iacebit Herculis sani scelus. (num:
HER. *Iam parce genitor, parce, iam reuoca ma-*
Succumbe virtus, perfer imperium patris.
Eat ad labores hic quoq; Herculeos labor.

Viuamus, artus alleua afflictos solo
Theseu parentis, dextra contactus pios (bens,
Scelerata refugit. AM. *hanc manum amplector li*
Hac nixus ibo, pectori hanc ego admouens
Pellam dolores. HER. *quem locum profugus pe-*
Vbi me recondam? quáue tellure obruam? (tam?
Quis Tanais, aut quis Nilus, aut quis Persica
Violentus vnda Tigris, aut Rhenus ferox,
Tagúsue Ibera turbidus gaza fluens,
Abluere dextram poterit? Arctoum licet
Mœotis in me gelida transfundat mare,
Et tota Tethys per meas currat manus,
Hærebit altum facinus: in quas impius
Terras recedes? ortum, an occasum petes?
Vbique notus, perdidi exilio locum.
Me refugit orbis, astra transuersos agunt
Obliqua cursus, ipse Titan Cerberum
Meliore vultu vidit: ô fidum caput
Theseu, latebram quære longinquam, abditam.
Quicunq; semper sceleris alieni arbiter
Amas nocentes, gratiam meritis refer,
Vicemq; nostris. redde me infernis precor
Vmbris reductum, meq; subiectum tuis
Restitue vinclis: ille me abscondet locus,
Sed & ille nouit. THE. *nostra te tellus manet,*
Illic solutam cæde Gradiuus manum
Restituit armis, illa te Alcide vocat,
Facere innocentes terra quæ superos solet.

L. AN.